

¹Національний університет водного господарства та природокористування, м. Рівне

БЛАГОДІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ В УКРАЇНІ: НОРМАТИВНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ

У статті досліджуються особливості регулювання і обліку благодійної діяльності в Україні. Автором запропоновано класифікацію благодійних організацій за ознаками: організаційно-правовими формами, цілями створення, сферами та напрямками діяльності. Визначено інструменти благодійної діяльності в умовах сьогодення та їх вплив на облікову політику. Вказано подібні і відмінні риси між громадською і благодійною організаціями. Відзначено особливості міжнародної практики визнання неприбуткових установ та відмінності у їх трактуванні в Україні. Здійснено спробу теоретичного обґрунтування та надано практичні рекомендації з вдосконалення обліку благодійних організацій: благодійних товариств, благодійних установ, благодійних фондів. Розглянуто сучасний стан і перспективи системи бухгалтерського обліку благодійної діяльності в Україні.

Ключові слова: громадянське суспільство; благодійна діяльність; благодійні організації; громадські організації; неприбуткові установи; облікова політика; облік.

Актуальність теми. Громадський сектор відіграє ключову роль у змінах в державі, враховуючи стрімкий ріст обсягів допомоги, яку надають громадські та благодійні організації під час війни. Після повномасштабного вторгнення значно зросла роль неурядових організацій. За даними відкритих джерел [1], в Україні станом на кінець 2023 року загалом нараховується 208 385 неприбуткових організацій. Кількість благодійних організацій зросла від початку повномасштабного вторгнення на 74%. Водночас загальна кількість неприбуткових організацій, до яких входять і благодійні, майже не змінилась. У грудні 2023 року в Україні нараховувалось 20 671 благодійних організацій. Під час повномасштабної війни змінилися способи надання фінансової допомоги: з перерахування особам на картку банку на передачу коштів чи майна в громадські та благодійні організації. У 2023 році Україна стала другою в рейтингу Світового індексу благодійності, піднявшись із 10-го місця, яке посідала у 2022 році [2]. Зростання ролі та значення громадянського суспільства у

надскладний для країни час, з однієї сторони, та відповідальність за використання коштів та майна, які організації громадського (соціального) сектору отримують від громадян, бізнесу та держави, з іншого боку, обумовлюють потребу функціонування чіткої і прозорої системи регуляції, обліку і звітності благодійної діяльності.

Таким чином, актуальність теми зумовлена потребою українського суспільства в достовірній інформації про діяльність благодійних організацій як елементів громадянського суспільства.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблематиці обліку громадських і благодійних організацій України присвячено праці вітчизняних вчених О. Азарової, О. Височан, Н. О. Гури, С. Карпіцької, Я. Олійник, О. Папінової, В. Швеця, А. Ясінської та ін.

Більшість вітчизняних вчених і практиків до складу організацій громадянського суспільства відносять громадську організацію; релігійну організацію; благодійну організацію; організацію роботодавців; об'єднання профспілок; творчу спілку. У 1992 році Законом України «Про об'єднання громадян» було введено поняття «громадська організація» та покладено на такі організації обов'язок щодо ведення оперативного й бухгалтерського обліку, а також формування статистичної звітності. В 2007 році інститути громадянського суспільства були визначені як система суб'єктів, наділених правами і обов'язками щодо відстоювання своїх легітимних інтересів у процесі подальшої розбудови громадянського суспільства в Україні та участі в управлінні державними справами, зокрема, у формуванні та реалізації державної правової політики. Законом «Про громадські об'єднання» зразка 2012 року [3] розширено можливості діяльності суб'єктів громадянського суспільства в Україні. Цього ж року набув чинності Закон України «Про благодійну діяльність та благодійні організації», який визначив загальні засади благодійної діяльності в Україні та правове регулювання відносин у суспільстві, спрямованих на розвиток благодійної діяльності. Необхідність задоволення інформаційних запитів суспільства щодо розвитку громадянського суспільства, зокрема результатів благодійної діяльності його громадян, надає поштовху для зростання інтересу науковців, практиків, громадських діячів до засад благодійної діяльності, її оподаткування, обліку та звітності.

Постановка завдання. Метою статті є теоретичне обґрунтування особливостей обліку та надання практичних рекомендацій з бухгалтерського обліку благодійних організацій.

Виклад основного матеріалу. До організацій громадянського суспільства відносяться громадські організації, професійні і творчі спілки, організації роботодавців, благодійні організації, релігійні організації, недержавні засоби масової інформації та інші непідприємницькі товариства і установи.

Громадське об'єднання є добровільним об'єднанням фізичних осіб та / або юридичних осіб приватного права, яке створюють для здійснення та захисту прав і свобод, задоволення суспільних, зокрема економічних, соціальних, культурних, екологічних та інших інтересів.

У таблиці 1 узагальнено визначення громадської організації за різними нормативними документами. Слід мати на увазі, що визначення організацій громадянського суспільства в Україні та у документах ООН, Світового банку, ЄС тощо відрізняється. Значні відмінності у трактуванні неприбуткових установ.

Таблиця 1

Законодавче урегулювання поняття «громадська організація»

Нормативний документ	Визначення
Конституція України	Об'єднання громадян
Закон України «Про громадські об'єднання» [3]	Громадські об'єднання, організаційно-правовою формою яких є громадські організації
Закон України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань» [4]	Громадські формування, які включають політичні партії, громадські об'єднання, професійні спілки, творчі спілки відокремлені підрозділи іноземних неурядових організацій
Цивільний кодекс України [5]	Непідприємницькі товариства, окремими видами яких є об'єднання громадян
Цивільний кодекс України [5]	Неприбуткові установи і організації, різновидами яких є громадські організації, професійні спілки

Основною відмінністю громадської організації та громадської спілки є склад їхніх засновників та вимоги щодо членства в організації. Громадську організацію утворюють лише фізичні особи, а громадську спілку – тільки юридичні особи приватного права.

Законодавством визначено благодійну діяльність, яка є добровільною особистою та/або майновою допомогою для досягнення цілей, визначених Законом України «Про благодійну діяльність та благодійні організації» [6], і такою, що не передбачає одержання благодійником прибутку, а також сплати будь-якої

винагороди або компенсації благодійнику від імені або за дорученням набувача благодійної допомоги.

Окремо у законі визначено меценатську діяльність. Це благодійна діяльність у сферах освіти, фізичної культури і спорту, культури та мистецтва, охорони культурної спадщини, науки і наукових досліджень, яка здійснюється у порядку, визначеному законодавством України [6].

Благодійна організація має право здійснювати неприбуткову господарську діяльність, спрямовану на виконання її цілей, визначених установчими документами. (стаття 131 п. 5 Господарського кодексу України) [7]. Отже, метою благодійної організації є надання допомоги для сприяння законним інтересам бенефіціарів у різних сферах благодійної діяльності, а також розвиток і підтримка цих сфер у суспільних інтересах, на відміну від громадських об'єднань, які створюються задля захисту прав, свобод чи інтересів членів організації чи інших осіб у соціальній, культурній, економічній, екологічній, інших сферах діяльності (табл. 2).

Таблиця 2

Порівняння громадської і благодійної організацій
за цілями створення та сферами діяльності

Організаційно-правова форма організацій	Код	Визначення
<i>Громадська організація</i>	815	об'єднання громадян для задоволення та захисту своїх законних соціальних, економічних, творчих, вікових, національно-культурних, спортивних та інших спільних інтересів
<i>Спілка об'єднань громадян</i>	820	об'єднання громадян мають право на добровільних засадах засновувати або вступати між собою в спілки (союзи, асоціації тощо), утворювати блоки та коаліції, укладати між собою угоди про співробітництво та взаємодопомогу
<i>Благодійна організація</i>	845	недержавна організація, головною метою діяльності якої є здійснення благодійної діяльності в інтересах суспільства або окремих категорій осіб

Джерело: складено автором на основі даних [8]

На рис. 1 показано напрями благодійної діяльності відповідно до чинного законодавства України. У 2024 році найбільші обсяги благодійної діяльності в Україні були спрямовані на: допомогу ЗСУ; гуманітарну допомогу; допомогу дітям; допомогу людям поважного віку; допомогу тваринам та медичну допомогу [9]. У відкритих даних зазначається, що від початку 2023 року найбільше благодійних

пожертв надійшло для потреб ЗСУ – 7,06 млрд грн (89% від загального обсягу). Один із найбільших благодійних фондів – платформа United24 – розпочав діяльність, окрім потреб ЗСУ, ще за двома напрямками: на гуманітарне розмінування та потреби освіти та науки [1].

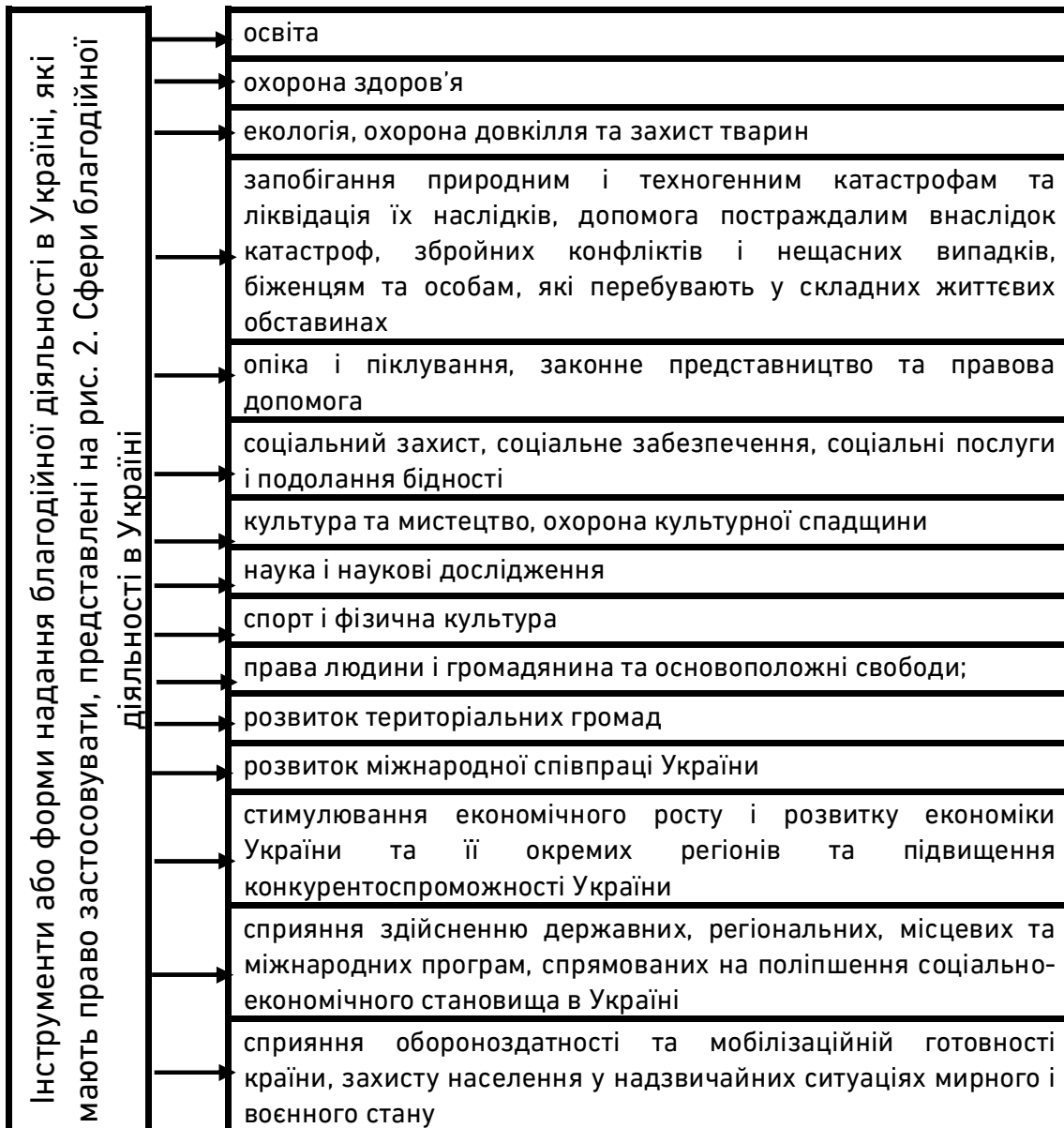

Рис. 1. Напрями благодійної діяльності в Україні

Джерело: складено автором на основі даних [6]

При формуванні облікової політики слід мати на увазі, що благодійна організація за чинним законодавством може бути створена як благодійне товариство, благодійна установа чи благодійний фонд (табл. 3). Різниця між цими організаційно-правовими формами полягає у формі установчого документа, яким

засновується організація, а також у способі формування активів організації, кількості засновників та рівня їх залученості до управління (табл. 3). І благодійна, і громадська організації в Україні можуть бути неприбутковими організаціями. Проте в Україні статус неприбуткової організації визначається відповідно до сукупності ознак, вказаних у пп. 133.4.1 Податкового кодексу України [10], зокрема з факту включення до Реєстру неприбуткових установ та організацій.

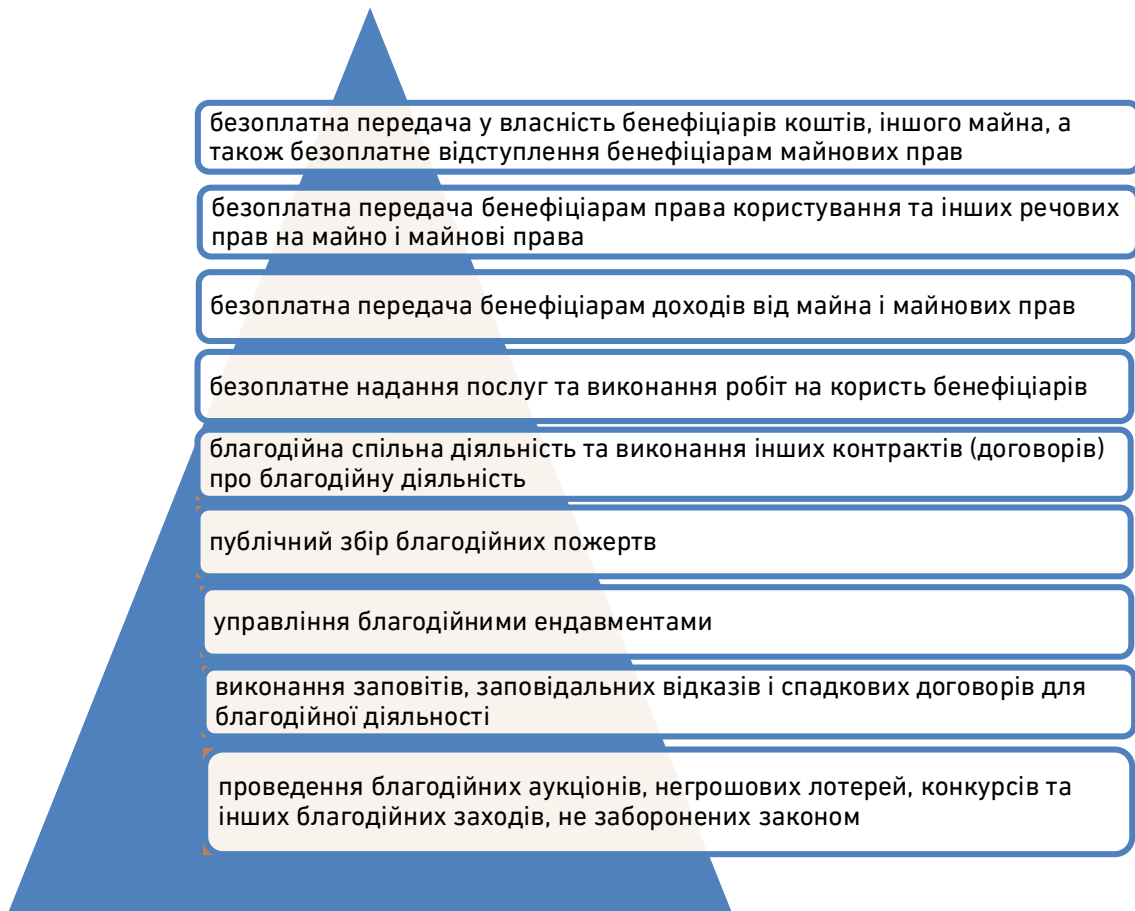

Рис. 2. Інструменти благодійної діяльності в Україні

Таблиця 3

Класифікація благодійних організацій в Україні

Тип благодійної організації	Основний документ	Визначення та основні ознаки
Благодійне товариство	Статут	Благодійна організація, яка створена не менше ніж двома засновниками
Благодійна установа	Установчий акт	Благодійна організація, установчий акт якої визначає активи, які один або кілька засновників передають для досягнення цілей благодійної діяльності за рахунок таких активів та/або доходів від таких активів

продовження табл. 3

Благодійний фонд	Статут	Благодійна організація має учасників та управляється учасниками, які не зобов'язані передавати цій організації будь-які активи для досягнення цілей благодійної діяльності. Благодійний фонд може бути створено одним чи кількома засновниками
------------------	--------	--

Джерело: складено автором на основі даних [6]

На відміну від міжнародної практики та рекомендації ЄС щодо визнання неурядових неприбуткових організацій (англ. *nonprofit organisations, nongovernment organisations*), статус неприбуткової організації в Україні звільняє від сплати податку на прибуток і не є організаційною формою організацій громадського сектору.

Окрім того, юридичні особи, які не є благодійними організаціями, також можуть надавати благодійну допомогу. Однак коло набувачів допомоги при цьому є обмеженим: бенефіціарами (набувачами благодійної допомоги) можуть бути фізичні особи, неприбуткові організації та територіальні громади. Важливо, що юридична особа без відповідного статусу не може бути отримувачем гуманітарної допомоги, лише у якості донора, передаючи гуманітарну допомогу організаціям, наявним у Єдиному реєстрі отримувачів гуманітарної допомоги.

Визначені законом неприбуткові організації, зокрема благодійні організації, громадські організації осіб з інвалідністю, ветеранів війни та праці, релігійні організації, реєструються у Єдиному реєстрі отримувачів гуманітарної допомоги.

Отже, здійснення благодійної діяльності через юридичну особу зі статусом благодійної організації надає можливість благодійнику: надавати благодійну допомогу іншим юридичним особам; виступати отримувачем гуманітарної допомоги; постійного фінансування через можливість використання ендавменту (створеного з фінансових пожертв цільового фонду, дохід з якого використовується для благодійної діяльності організації); реалізовувати довготривалі благодійні програми за співпраці з іншими організаціями, у тому числі міжнародними.

Представництва іноземної благодійної організації реєструються шляхом його акредитації без набуття статусу юридичної особи [6]. Представництво іноземної благодійної організації, що не є юридичною особою діє на підставі довіреності або положення про представництво. Іноземна благодійна організація без статусу юридичної особи, вправі затвердити Статут для своєї організації.

Проте представництво, яке зареєстровано без права ведення господарської діяльності, виконує лише представницькі функції та єдиним джерелом його доходів є кошти від нерезидента на утримання представництва.

Благодійні організації, як й інші організації громадянського суспільства, зобов'язані вести бухгалтерський облік і подавати фінансову звітність (ч. 1 ст. 2 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [11]).

Незалежно від організаційно-правової форми і форми власності відповідно до чинного законодавства підприємства, організації, установи визначають відповідно до установчих документів облікову політику. Таким чином, питання облікової політики набувають значення для всіх юридичних осіб, представництв іноземних суб'єктів господарської діяльності, які зобов'язані вести бухгалтерський облік та подавати фінансову звітність, а також на операції з виконання державного та місцевих бюджетів і складання фінансової звітності про виконання бюджетів з урахуванням бюджетного законодавства [11].

Обліковою політикою називають сукупність принципів, методів і процедур, що використовуються підприємством для ведення бухгалтерського обліку, складання та подання фінансової звітності.

Отже, у розпорядчому документі про облікову політику благодійна організація повинна відобразити принципи, методи і процедури, які передбачається використовувати для ведення бухгалтерського обліку, складання і подання фінансової звітності та щодо яких нормативно-правовими актами з бухгалтерського обліку передбачено більш ніж один їх варіант, а також попередні оцінки, які використовуються підприємством з метою розподілу витрат між відповідними звітними періодами. Недоцільним є наведення у наказі одноваріантних методів оцінки, обліку і процедур [14].

В таблиці 4 ми пропонуємо розділи та питання облікової політики для благодійної організації, враховуючи вимоги законодавства та особливості її створення і діяльності. Об'єкти облікової політики сформовані відповідно до переліку питань, визначених у пп. 1–30 Методичних рекомендацій Міністерства фінансів України щодо облікової політики підприємства [14].

Облікова політика благодійних організацій

Розділи (об'єкти обліку)	Питання облікової політики, які передбачають вибір суб'єкта господарювання
1	2
<i>Загальні положення</i>	Кількісні критерії та якісні ознаки суттєвості інформації про господарські операції та статті фінансової звітності
	Підходи до класифікації пов'язаних сторін
	Форма організації бухгалтерського обліку
	Форма бухгалтерського обліку і спосіб обробки інформації
	Система і форми внутрішньогосподарського (управлінського) обліку, звітності і контролю господарських операцій
	Додаткова систему рахунків і реєстрів аналітичного обліку
<i>Фінансова звітність</i>	Періодичність та об'єкти проведення інвентаризації
	Спрощена фінансова звітність у складі балансу та звіту про фінансові результати або повна звітність (п'ять форм)
	Складання окремого балансу філіями, представництвами, відділеннями та іншими відокремленими підрозділами
	Сегменти діяльності, пріоритетний вид сегмента, засади ціноутворення у внутрішньогосподарських розрахунках
<i>Облік запасів</i>	Методи оцінки вибуття запасів
	Періодичність визначення середньозваженої собівартості одиниці запасів
	Порядок обліку і розподілу транспортно-заготівельних витрат, ведення окремого субрахунку обліку транспортно-заготівельних витрат
	Визначення одиниці аналітичного обліку запасів
<i>Облік дебіторської заборгованості</i>	Метод обчислення резерву сумнівних боргів (у разі потреби – спосіб визначення коефіцієнта сумнівності)
<i>Облік необоротних активів</i>	Методи амортизації основних засобів, інших необоротних матеріальних активів, нематеріальних активів, довгострокових біологічних активів та інвестиційної нерухомості, у разі якщо вони обліковуються за первісною вартістю
	Вартісні ознаки предметів, що входять до складу малоцінних необоротних матеріальних активів
	Підходи до віднесення витрат, пов'язаних з поліпшенням об'єкта основних засобів, до первісної вартості або витрат звітного періоду
	Підходи до переоцінки необоротних активів
	Підходи до періодичності зарахування сум дооцінки необоротних активів до нерозподіленого прибутку*

продовження табл. 4

Облік витрат	Застосування класів 8 та 9 Плану рахунків**
	Облік витрат на рахунку 97 спрощеного Плану рахунків або 92 і 949 «загального» Плану рахунків
	Порядок оцінки ступеня завершеності операцій з надання послуг
	Перелік і склад змінних і постійних загальновиробничих витрат, бази їх розподілу
	Перелік і склад статей калькулювання виробничої собівартості продукції (робіт, послуг)
Облік доходів	Визнання та облік доходів благодійної організації
Облік зобов'язань	Перелік створюваних забезпечень майбутніх витрат і платежів

* не передбачено наявності прибутку (нерозподіленого прибутку)

** у класі 8 Плану рахунків вилучено рахунку 84 і 85, тому використовується лише клас 9

Джерело: розроблено автором на основі [11; 12; 13; 14]

Благодійні організації вважаються непідприємницькими товариствами відповідно ст. 85 Цивільного кодексу України [5], оскільки вони не мають на меті одержання та розподілу прибутку між учасниками та засновниками. Законодавство України встановлює спрощені правила обліку і звітності для непідприємницьких товариств і представництв іноземних суб'єктів господарської діяльності, крім тих, що зобов'язані скласти фінансову звітність за міжнародними стандартами, а саме: спрощений План рахунків бухгалтерського обліку та скорочену за показниками фінансову звітність [11; 12]. Проте норма закону є диспозитивною, а не зобов'язанням використовувати, тому у розпорядчому про облікову політику і організацію бухгалтерського обліку документі слід передбачити вибір благодійної організації щодо обліку і складання звітності.

Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку містить вимогу щодо застосування для обліку господарських операцій рахунків класів 0–7. Рахунки класу 9 «Витрати діяльності» ведуться усіма суб'єктами господарювання з відкриттям за власним рішенням рахунків класу 8 «Витрати за елементами» [13]. Вочевидь, благодійні, як і громадські, організації можуть використовувати для обліку витрат рахунки 8 класу, затвердивши рішення у наказі про облікову політику. Однак, у спрощеному Плані рахунків відповідні рахунки 84 «Витрати операційної діяльності» і 85 «Інші затрати» були вилучені. Нині непідприємницькі організації, зокрема

благодійні, використовуючи спрощений План рахунків, мають право застосовувати для обліку витрат діяльності лише рахунки класу 9.

Так, облік витрат благодійна організація буде вести на рахунку 97 «Інші витрати» у разі застосування спрощеного Плану рахунків або на загальному Плані рахунків – рахунок 92 «Адміністративні витрати» і субрахунок 949 «Інші витрати операційної діяльності». Вибір варіанту ведення обліку витрат буде передбачено у наказі про облік політику. При цьому слід мати на увазі, що розмір адміністративних витрат благодійної організації не може перевищувати 20 відсотків доходу цієї організації у поточному році. Перевищення вказаного ліміту, наприклад внаслідок помилок у визнанні або неправильного оформлення витрат, може призвести до втрати ознак неприбутковості і виключення організації із відповідного Реєстру та необхідності нарахування і сплати податку на прибуток).

Витрати, пов'язані з управлінням благодійними ендаментами, включаються до адміністративних витрат благодійної організації, якщо інше не встановлено законом або правочином між благодійною організацією та благодійником. Документами, якими затверджуються напрями віднесення витрат до адміністративних або інших, за якими було отримане цільове фінансування, є: наказ про облікову політику; кошторис доходів і витрат; інші внутрішні політики (регламенти).

З огляду на вплив статусу неприбуткової установи і платника податку на прибуток на її облік і систему оподаткування облікова політика благодійної організації повинна містити, окрім варіантів обліку витрат, й положення щодо визнання та порядок обліку доходів організації громадянського суспільства.

Висновки і перспективи подальших розвідок. Концепція бухгалтерського обліку в благодійних організаціях передбачає врахування їх організаційно-правових особливостей. Для благодійних організацій важливими є мета створення, відмова від одержання прибутку, а також сплати будь-якої винагороди або компенсації, дотримання заборони на розподіл майна і доходів між учасниками, забезпечення цільового характеру фінансування діяльності. Водночас інші характеристики (добровільність участі, можливість співробітництва з міжнародними урядовими та неурядовими організаціями, можливість утворення відокремлених підрозділів, право на фінансову підтримку з бюджету країни, цільовий характер розпорядження коштами) також визначають облікову політику і впливають на повноту та достовірність інформації

про діяльність благодійної організації. Запропоновано перелік і зміст питань облікової політики благодійної організації, враховуючи вимоги законодавства та особливості її створення і діяльності.

Вочевидь, з огляду на сучасні виклики потребують подальшого дослідження питання обліку, звітності і оподаткування організацій громадянського суспільства, благодійних зокрема.

1. Як велика війна змінила сферу неприбуткових організацій в Україні? Аналітика Опендатабот від 11 грудня 2023 року. URL: <https://opendatabot.ua/analytics/non-profit-2023> (дата звернення: 20.02.2024). **2.** CAF World Giving Index. Charities Aid Foundation. URL: <https://www.cafonline.org/about-us/research/caf-world-giving-index> (дата звернення: 20.02.2024). **3.** Про громадські об'єднання : Закон України від 22.03.2012 р. № 4572-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4572-17#Text>. (дата звернення: 20.02.2024). **4.** Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань : Закон України від 15.05.2003 р. № 755-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15#Text> (дата звернення: 20.02.2024). **5.** Цивільний кодекс України : кодекс від 16.01.2003 р. № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (дата звернення: 20.02.2024). **6.** Про благодійну діяльність та благодійні організації : закон України від 5.07.2012 р. № 5073-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5073-17#Text> (дата звернення: 20.02.2024). **7.** Господарський кодекс України : кодекс від 16.01.2003 р. № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text> (дата звернення: 20.02.2024). **8.** Про затвердження національних стандартів України, державних класифікаторів України, національних змін до міждержавних стандартів, внесення зміни до наказу Держспоживстандарту України від 31 березня 2004 р. № 59 та скасування нормативних документів : наказ Державного Комітету України з питань технічного регулювання та споживчої політики від 28.05.2004 р. № 97. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0097609-04#Text> (дата звернення: 20.02.2024). **9.** Гуманітарні сили України. Укрінформ 06.02.2024. URL: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/3627377-gumanitarni-sili-ukraini-blagodijni-fondi-ta-volonteri-otrimali-specialnu-vidznaku-za-dopomogu-ukraincam-pid-cas-vijni.html (дата звернення: 20.02.2024). **10.** Податковий кодекс : кодекс від 02.12.2010 р. № 2755-VI. URL: <https://tax.gov.ua/nk/> (дата звернення: 20.02.2024). **11.** Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (дата звернення: 20.02.2024). **12.** Про затвердження спрощеного Плану рахунків бухгалтерського обліку : наказ Міністерства фінансові України від від 19.04.2001 р. № 186. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0389-01#Text> (дата звернення: 20.02.2024). **13.** Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій : наказ міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text> (дата звернення: 20.02.2024). **14.** Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства : наказ Міністерства фінансів України від 27.06.2013 р. № 635. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0635201-13#n12> (дата звернення: 20.02.2024). **15.** Пилипенко Л., Позняковська Н. Концепції становлення і розвитку інститутів громадянського суспільства в Україні. *Mechanism of an Economic Regulation*. 2023. Vol. 1(99). P. 121–127. URL: <https://doi.org/10.32782/mer.2023.99.19> (дата звернення: 20.02.2024).

REFERENCES:

1. Yak velyka viina zminyla sferu neprybutkovykh orhanizatsii v Ukraini? Analytika Opendatabot vid 11 hrudnia 2023 roku. URL: <https://opendatabot.ua/analytics/non-profit-2023> (data zvernennia: 20.02.2024).
  2. CAF World Giving Index. Charities Aid Foundation. URL: <https://www.cafonline.org/about-us/research/caf-world-giving-index> (data zvernennia: 20.02.2024).
  3. Pro hromadski obiednannia : Zakon Ukrainy vid 22.03.2012 r. № 4572-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4572-17#Text>. (data zvernennia: 20.02.2024).
  4. Pro derzhavnu reiestratsiiu yurydychnykh osib, fizychnykh osib – pidprijemstiv ta hromadskykh formuvan : Zakon Ukrainy vil 15.05.2003 r. № 755-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15#Text> (data zvernennia: 20.02.2024).
  5. Tsyvilnyi kodeks Ukrainy : kodeks vid 16.01.2003 r. № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (data zvernennia: 20.02.2024).
  6. Pro blahodiinu diialnist ta blahodiini orhanizatsii : zakon Ukrainy vid 5.07.2012 r. № 5073-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5073-17#Text> (data zvernennia: 20.02.2024).
  7. Hospodarskyi kodeks Ukrainy : kodeks vid 16.01.2003 r. № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text> (data zvernennia: 20.02.2024).
  8. Pro zatverdzhennia natsionalnykh standartiv Ukrainy, derzhavnykh klasyfikatoriv Ukrainy, natsionalnykh zmin do mizhderzhavnykh standartiv, vnesennia zminy do nakazu Derzhspozhyvstandartu Ukrainy vid 31 bereznia 2004 r. № 59 ta skasuvannia normatyvnykh dokumentiv : nakaz Derzhavnoho Komitetu Ukrainy z pytan tekhnichnoho rehuliuвання ta spozhyvchoi polityky vid 28.05.2004 r. № 97. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0097609-04#Text> (data zvernennia: 20.02.2024).
  9. Humanitarni syly Ukrainy. Ukrinform 06.02.2024. URL: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/3627377-gumanitarni-sili-ukraini-blagodijni-fondi-ta-volonteri-otrimali-specialnu-vidznaku-za-dopomogu-ukraincam-pid-cas-vijni.html (data zvernennia: 20.02.2024).
  10. Podatkovyi kodeks : kodeks vid 02.12.2010 r. № 2755-VI. URL: <https://tax.gov.ua/nk/> (data zvernennia: 20.02.2024).
  11. Pro bukhhalterskyi oblik ta finansovu zvitnist v Ukraini : Zakon Ukrainy vid 16.07.1999 r. № 996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (data zvernennia: 20.02.2024).
  12. Pro zatverdzhennia sproshchenoho Planu rakhunkiv bukhhalterskoho obliku : nakaz Ministerstva finansiv Ukrainy vid 19.04.2001 r. № 186. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0389-01#Text> (data zvernennia: 20.02.2024).
  13. Instruktsiia pro zastosuvannia Planu rakhunkiv bukhhalterskoho obliku aktyviv, kapitalu, zoboviazan i hospodarskykh operatsii pidprijemstv i orhanizatsii : nakaz ministerstva finansiv Ukrainy vid 30.11.1999 r. № 291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text> (data zvernennia: 20.02.2024).
  14. Metodychni rekomendatsii shchodo oblikovoi polityky pidprijemstva : nakaz Ministerstva finansiv Ukrainy vid 27.06.2013 r. № 635. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0635201-13#n12> (data zvernennia: 20.02.2024).
  15. Pylypenko L., Pozniakovska N. Kontseptsii stanovlennia i rozvytku instytutiv hromadianskoho suspilstva v Ukraini. *Mechanism of an Economic Regulation*. 2023. Vol. 1(99). P. 121–127. URL: <https://doi.org/10.32782/mer.2023.99.19> (data zvernennia: 20.02.2024).
-

Pozniakovska N. M. [1; ORCID ID: 0000-0003-4016-8935],
Candidate of Economics (Ph.D.), Associate Professor

¹National University of Water and Environmental Engineering, Rivne

CHARITY ACTIVITIES IN UKRAINE: REGULATORY PROVISION AND ACCOUNTING FEATURES

The topicality of the topic is determined by the need of Ukrainian society for reliable information about the activities of charitable organizations as elements of civil society.

The article examines the peculiarities of regulation and accounting of charitable activities in Ukraine. The concept of accounting in charitable organizations involves taking into account their organizational and legal features. For charitable organizations, the purpose of creation, the refusal to receive profit, as well as the payment of any reward or compensation, compliance with the ban on the distribution of property and income between participants, and ensuring the targeted nature of the financing of activities are important. At the same time, other characteristics (voluntariness of participation, the possibility of cooperation with international governmental and non-governmental organizations, the possibility of forming separate units, the right to financial support from the country's budget, the targeted nature of the disposal of funds) also determine the accounting policy and affect the completeness and reliability of information about the activities of a charitable organization. The author analyzed the differences in the functioning of public and charitable organizations in Ukraine. The definition of nonprofit organizations in UN, World Bank, and EU documents, which are different from national legislation, is indicated.

The current state and development trends of the accounting system of charitable activities in Ukraine are analyzed. The main accounting practices of charitable organizations are summarized. Possibilities of applying simplified accounting and reporting rules by charitable organizations: simplified Chart of accounts and reduced financial reporting by indicators. The importance of the choice of the accounting and reporting system by the charitable organization in the administrative documents on the accounting policy and accounting organization is emphasized.

The author made an attempt at theoretical substantiation and provided practical recommendations for improving the accounting policy of charitable organizations: charitable societies, charitable institutions, and charitable foundations. A list and content of accounting policy issues of a charitable organization is proposed, taking into account the requirements of the legislation and the specifics of its creation and activity.

Keywords: civil society; charity activities; charity organisations; NGO; Nonprofit Governance; Nonprofit Organizations; accounting policy; accounting.

Отримано: 22 лютого 2024 року
Прорецензовано: 27 лютого 2024 року
Прийнято до друку: 29 березня 2024 року